

Euroopa Liidu
Nõukogu

Brüssel, 16. oktoober 2026
(OR. en, es)

13963/1/26
REV 1
PV CONS 53
JAI 1247
COMIX 242
PARLNAT

PROTOKOLLI KAVAND
EUROOPA LIIDU NÕUKOGU
(justiits- ja siseküsimused)
1. ja 2. oktoober 2026

SISEKÜSIMUSED

1. Päevakorra vastuvõtmine

Nõukogu võttis vastu dokumendis 13625/26 esitatud päevakorra.

2. A-punktide heakskiitmine

a) **Muu kui seadusandliku tegevusega seonduv nimekiri** 13614/26

Nõukogu võttis vastu kõik eespool nimetatud dokumendis loetletud A-punktid, sealhulgas kõik vastuvõtmiseks esitatud keelelisi parandusi sisaldavad COR- ja REV-dokumendid.

b) **Seadusandliku tegevusega seonduv nimekiri (avalik arutelu vastavalt Euroopa Liidu lepingu artikli 16 lõikele 8)** 13615/26

Justiits- ja siseküsimused

1. **Määrus, millega luuakse ühine süsteem ELis ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmiseks** 13179/26 + ADD 1
Seadusandliku akti vastuvõtmine PE-CONS 40/26
heaks kiidetud COREPER II poolt 23. septembril 2026 MIGR
JAI

Nõukogu kiitis heaks Euroopa Parlamendi esimese lugemise seisukoha ning kavandatud õigusakt võeti vastu vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu artikli 294 lõikele 4, kusjuures Hispaania hääletas vastu ja Belgia hoidus hääletamast (õiguslik alus: ELi toimimise lepingu artikli 79 lõike 2 punkt c).

Lisas on esitatud Hispaania ja Portugali avaldused.

SCHENGENI ALA POLIITILINE JUHTIMINE („SCHENGENI NÕUKOGU“)

Muu kui seadusandlik tegevus

3. Schengeni ala üldine olukord

a) **Ajakohastatud olukorraülevaade** 12837/1/26 REV 1

b) **Schengeni nõukogu tsükli prioriteetsete meetmete rakendamine: sisejulgeoleku suurendamine teabevahetuse tõhustamise ja tehnoloogia arengu kasutamise kaudu** 13285/26
Arvamuste vahetus

4.	Tagasisaatmise parandamine prioriteetsete kolmandate riikidega tehtava tõhustatud tagasivõtmisalase koostöö kaudu
<i>Arvamuste vahetus</i>	13021/26
5.	Koostalitlusvõime rakendamine
<i>Ülevaade olukorrast</i>	12923/26

MUUD SISEKÜSIMUSED

Seadusandlikud arutelud

(Avalik arutelu vastavalt Euroopa Liidu lepingu artikli 16 lõikele 8)

6. Muud küsimused

a)	Menetluses olevad seadusandlikud ettepanekud
<i>Teave eesistujariigilt</i> | 13051/26 |
|----|--|--|

Nõukogu võttis teadmiseks eesistujariigi esitatud teabe siseküsimuste valdkonna eri seadusandlike ettepanekute menetlemise seisu kohta.

Muu kui seadusandlik tegevus

7.	Rände- ja varjupaigaleppe rakendamine ^{1 2}
<i>Ülevaade olukorrast</i>	
8.	ELi rändealase olukorrateadlikkuse ja varajase hoiatamise suutlikkuse suurendamine, sealhulgas kriisiolukordades ^{1 3}
<i>Arvamuste vahetus</i>	12918/26
9.	ELi narkootikumidealase strateegilise raamistiku rakendamine: uimastitega seotud ähvardamine ⁴
<i>Arvamuste vahetus</i>	12796/26

¹ Schengeniga ühinenud riikide osavõtul.

² Euroopa ametite EUAA, eu-LISA ja Frontexi osavõtul.

³ Euroopa ametite EUAA, Europol'i ja Frontexi osavõtul.

⁴ Euroopa ametite EUDA ja Europol'i osavõtul.

10. Julgeolekuprobleemide lahendamine: Euroopa riiklike luureteenistuste hinnang^{1 5 6 7} Ülevaade olukorrast
11. Praeguse geopoliitilise keskkonna mõju ELi sisejulgeolekule^{1 5 6} 12997/26
Arvamuste vahetus
12. Muud küsimused
- a) 2026. aasta eduaruanne lihtsustamise, rakendamise ja täitmise tagamise kohta 13207/26
Teave komisjonilt 13487/26
- b) Euroopa hädaolukorra mehhanism rändajate ärakasutamise ja hübriidohtudega tegelemiseks ELi välispiiridel 13311/26
Teave Kreekalt
- c) Andmete säilitamine 13437/1/26 REV 1
Teave Prantsusmaalt

REEDE, 2. OKTOOBER 2026

JUSTIITSKÜSIMUSED

Seadusandlikud arutelud

(Avalik arutelu vastavalt Euroopa Liidu lepingu artikli 16 lõikele 8)

13. Eurojusti määruse läbivaatamine 12859/1/26
Poliitiline mõttevahetus REV 1

Nõukogu pidas poliitilise mõttevahetuse Eurojusti määruse läbivaatamise üle.

14. Muud küsimused

- a) Menetluses olevad seadusandlikud ettepanekud 13051/26
Teave eesistujariigilt

Nõukogu võttis teadmiseks eesistujariigi esitatud teabe õigusvaldkonna eri seadusandlike ettepanekute menetlemise seisu kohta.

⁵ Elektroonilised seadmed jäeti väljapoole koosolekuruume.

⁶ Euroopa ametite Europoli ja Frontexi osavõtul.

⁷ An Garda Síochána (Iiri riiklik julgeolekuteenistus) peadirektori osavõtul.

¹ Schengeniga ühinenud riikide osavõtul.

⁵ Elektroonilised seadmed jäeti väljapoole koosolekuruume.

⁶ Euroopa ametite Europoli ja Frontexi osavõtul.

Muu kui seadusandlik tegevus

15.	Venemaa Ukraina-vastane agressioonisõda: võitlus karistamatuse vastu ⁸
<i>Ülevaade olukorrast</i>	12865/26
16.	Kodanikuühiskonna ja ajakirjanike kaitse ⁹
<i>Arvamuste vahetus</i>	12958/26
17.	Järeldused rassismi ning sellega seotud vihkamise ja diskrimineerimise vormide vastase võitluse kohta Euroopa Liidus: põhiõiguste ja Euroopa väärtuste kaitsmine
<i>Heakskiitmine</i>
<i>Arvamuste vahetus</i> ⁹	12748/26
13202/26 +
ADD 1 REV 2
18.	Muud küsimused	
a)	2026. aasta eduaruanne lihtsustamise, rakendamise ja täitmise tagamise kohta
<i>Teave komisjonilt</i>	13207/26
13091/26
b)	Aruanne, mis käsitleb soovitusel (EL) 2023/681 (eelvangistust kandvate kahtlustatavate ja süüdistatavate menetlusõiguste ning materiaalsete kinnipidamistingimuste kohta) rakendamist
<i>Teave komisjonilt</i>	12931/26
13300/26
c)	Andmete säilitamine
<i>Teave Prantsusmaalt</i>	13437/1/26
REV 1

Esimene lugemine.

Piiratud koosseisus käsitletav punkt

Komisjoni ettepanekul põhinev päevakorrapunkt.

⁸ Euroopa ameti Eurojusti osavõtul.

⁹ Euroopa Liidu Põhiõiguste Ameti (FRA) osavõtul.

Avaldused dokumendis 13615/26 esitatud seadusandliku tegevusega seotud A-punkti juurde

A-punkti 1 juurde: Määrus, millega luuakse ühine süsteem ELis ebaseaduslikult viibivate kolmandate riikide kodanike tagasisaatmiseks
Seadusandliku akti vastuvõtmine

PORTUGALI AVALDUS

Portugal toetab kaasseadusandjate saavutatud kokkulepet, mis viib tagasisaatmismääruse lõpliku viimistlemiseni. Meie arvates on tõepoolest väga oluline luua Euroopa Liidule õigusraamistik, mis võimaldab tõhusalt hallata rändevooge ja kontrollida liidu välispiire, järgides samal ajal humanistliku Euroopa Liidu põhiväärtusi, nimelt õigusriigi põhimõtet ja inimväärikuse kaitset.

Portugal ei saa siiski põhimõtteliselt toetada tagasisaatmiskeskuste kontseptsiooni. Me ei osale selles mehhanismis ja oleme vastu selle rahastamisele liidu eelarvest. Kuigi me peame tervitatavaks, et saatjata alaealised jäetakse tagasisaatmiskeskuste kohaldamisalast välja, leiame, et sama kaitsetaset tuleks laiendada ka alaealistega peredele, lähtudes laste parimatest huvidest ning kooskõlas Euroopa Liidu ühiste põhimõtete ja väärtustega. See on meie jaoks väga oluline aspekt.

Lisaks on Portugalil tugevad reservatsioonid artiklis 30 ette nähtud kinnipidamisperioodi maksimaalse kestuse suhtes. Muret tekitab ka artikkel 35, kuna majandus- ja arengukoostöö alane poliitika kolmandate riikidega tehakse sõltuvaks nende toetusest tagasisaatmismenetlustele ja tagasivõtmisele.

HISPAANIA AVALDUS

1. Ränne on Euroopa väljakutse, mis nõuab Euroopa lahendusi. Hispaania on vankumatult toetanud terviklikku Euroopa rändepoliitikat, mis käsitleb nii sise- kui ka välismõõdet täielikus kooskõlas rahvusvahelise ja Euroopa Liidu õigusega. Selles kontekstis on riigis viibimise õigusega isikute tagasisaatmine kõnealuse tervikliku rändepoliitika üks põhielemente.

2. Hispaania leiab, et tagasisaatmist käsitleval Euroopa õigusraamistikul peaks olema kaks peamist eesmärki. Ühest küljest peaks see looma Euroopa ühise tagasisaatmissüsteemi, nii nagu liidul on ühine varjupaigasüsteem ja integreeritud piirihaldussüsteem. Teisest küljest peaks see edendama tulemuslikumat ja tõhusamat tagasisaatmismenetlust, tagades samal ajal väärikuse, turvalisuse ja asjakohased õiguslikud tagatised kooskõlas vajalikkuse ja proportsionaalsuse põhimõtetega.

3. Hispaania leiab, et esitatud tekst ei vasta nendele kahele eesmärgile kolmel peamisel põhjusel: asjaolu, et sellega ei looda tõelist Euroopa tagasisaatmissüsteemi; tagasisaatmiskeskustega seoses tekkivad tõsised õiguslikud, välissuhete ja tegevusliku tasandi probleemid ning proportsionaalsuse puudumine teatavate meetmete puhul. Hiljutised sündmused Ceutas näitavad siiski ka seda, et Euroopa õigusaktides puuduvad vahendid, mis võimaldaksid tulemuslikku tagasisaatmist tavapäratutes erakorralistes olukordades.

4. Mis puudutab esimest põhjust, siis on loobutud esialgse ettepaneku ühest peamisest eesmärgist, nimelt otsuste kohustuslikust vastastikusest tunnustamisest Euroopa tagasisaatmiskorralduse alusel. Lisaks on selle asemel, et suunata jõupingutused riigis viibimise õigusega isikute tagasisaatmisele kogu Schengeni alalt, loodud uued mehhanismid inimeste üleandmiseks liikmesriikide vahel. Samuti on suurenenud riigisisestele õigusaktidele viitamiste arv, mis kahjustab süsteemi ühtlustamist. Lühidalt öeldes on käest lastud võimalus saavutada ühine Euroopa süsteem. Selle asemel, et liikuda ühise süsteemi suunas, astume samme tagasi.

5. Mis puudutab teist põhjust, siis on Hispaania jätkuvalt äärmiselt mures tagasisaatmiskeskuste pärast. Kavandatud tekst võimaldaks luua need keskused mittesiduvate lepingute abil, mille sisu tekitab õiguskindlusetust ja pakub piiratud tagatise. Hispaania leiab, et kõnealused lepingud ei võimalda tagada kolmandasse riiki tagasisaadetavate isikute õiguste ja kohustuste austamist, olenemata sellest, kas neil on asjaomase riigiga mingeid sidemeid või mitte. Isegi lastega pered võidakse anda üle tagasisaatmiskeskustele riikides, millega neil ei ole mingit sidet. Lisaks, kui lepingud ei ole siduvad, tekib küsimus, kuidas liikmesriigid ja kolmandad riigid oleksid kohustatud neid järgima. Nähes ette, et liit ise saab sõlmida selles valdkonnas kolmandate riikidega mittesiduvaid kokkuleppeid või lepinguid, võtavad kõik liikmesriigid suure vastutuse ja vastuvõetamatu riski. Lisaks kaasneb sellega suur kohtuvaidluste risk, mis tuleneb Euroopa Liidu põhiõiguste hartas ja Euroopa inimõiguste konventsioonis sätestatud tagasi- ja väljasaatmise lubamatuse põhimõtte võimalikest rikkumistest.

Peale selle leiab Hispaania, et tekstis ei võeta piisavalt arvesse otsest mõju, mida selliste lepingute sõlmimine liidu või teiste liikmesriikide poolt kolmandate riikidega võib avaldada liidu ja kolmandate riikide vaheliste välissuhete usaldusväärsusele ning liikmesriikide kahepoolsetele suhetele. Tekstis nähakse ette teavitamismehhanism liikmesriikidele, kellel on ühine piir. See sõnastus ei hõlma siiski kõiki Hispaania peamisi partnerriike, kellega teised liikmesriigid saaksid sõlmida lepinguid ilma Hispaaniat teavitamata ja temaga konsulteerimata.

Hispaania kordab, kui oluline on edendada koostööd kolmandate riikidega tervikliku lähenemisviisi ja laiaulatuslike partnerluste kaudu. Hispaanial on tõsiseid kahtlusi tulemuslikkuse ja tõhususe suhtes tegevuslikul tasandil. Hispaanial on tekkinud küsimus, et mis motiveeriks üleantud isikut mitte püüdma liitu tagasi pöörduda, kui tema väljavaated võõras kolmandas riigis on piiratud, arvestades perekondlike, sotsiaalsete või majanduslike sidemete puudumist. Minimaalselt objektiivset kulude-tulude analüüsi ei ole tehtud.

6. Ning mis puudutab kolmandat põhjust, siis tekitab esitatud tekst küsimusi teatavate meetmete seaduslikkuse ja proportsionaalsuse kohta. Näiteks ei ole kinnipidamine enam viimane abinõu. Lisaks on vabadusekaotuse kestust pikendatud kuni 24 kuuni, mida võidakse piiramatult pikendada. Nähakse ette võimalus kohaldada eri liikmesriikides kinnipidamiste ahelat ilma ajaliste piiranguteta. Tekib küsimus, kas ELis on lubatud võtta ebaseaduslikus haldusolukorras olevatelt isikutelt vabadus pikemaks ajaks kui see, mida kohaldatakse rasketes kuritegudes süüdi mõistetud kurjategijate suhtes.
7. Hiljutised sündmused Ceutas on näidanud vajadust erimehhanismide järele, et tagada tõhus tagasisaatmine välispiiridel toimuvate kaootiliste massiliste sisenemiste korral. Kõnealune määrus ei sisalda aga meetmeid selliste erakorraliste olukordadega tegelemiseks.
8. Eespool toodut silmas pidades on Hispaania VASTU määruse vastuvõtmisele.
-